

Kunnanhallitus
Valtuusto

§ 50
§ 30

11.02.2013
25.02.2013

LAUSUNTO KUNTARAKENNELAKILUONNOKSESTA

105/00.00/2013

KH 11.02.2013 § 50

(Valmistelija kunnanjohtaja Tenho Hotarinen puh. 040 729 1700)

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelman mukaan hallitus toteuttaa koko maan laajuisen kuntauudistuksen, jonka tavoitteena on vahvoihin peruskuntiin pohjautuva elinvoimainen kuntarakenne. Osana kuntauudistusta hallitus käynnisti syksyllä 2011 hallitusohjelman mukaisen koko maan kattavan selvityksen kullekin alueelle tarkoituksenmukaisesta kunta- ja palvelurakenteesta. Kunnallishallinnon rakennetyöryhmän selvitys Elinvoimainen kunta- ja palvelurakenne (valtiovarainministeriön julkaisuja 5a/2012 ja 5b/2012) valmistui helmikuussa 2012.

Valtiovarainministeriö asetti helmikuussa 2012 kuntarakennelakia valmisteleavan työryhmän, jonka tehtävänä oli seurata ja arvioida kunta- ja palvelurakenneselvityksestä saatavaa palautetta ja sen pohjalta laatia yhteenveto alue- ja kuulemiskierroksesta sekä tehdä uudistuksen vaikutusarviointi ja laatia tarkennettu esitys uudistuksen kriteereistä ja toteuttamistavoista. Lisäksi työryhmän tuli valmistella luonnos hallituksen esityksestä kuntauudistusta ohjaavaksi rakennelaiksi.

Hallitus linjasi kuntauudistuksen etenemistä iltakoulussaan 5.6.2012 sekä antoi seuraavana päivänä tiedonannon eduskunnalle kuntauudistuksen etenemisestä (VNT 2/2012 vp). Hallitus antoi linjauksissaan määrittelemiensä tarkastelunäkökulmien perusteella tarkempien uudistuksen kriteerien valmistelun rakennelakia valmisteleavan työryhmän tehtäväksi. Työryhmän valmisteleamat tarkemmat kriteerit vahvistettiin hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmässä 27.6.2012.

Nyt kyseessä oleva kuntarakennelakiluonnos on valmisteltu hallituksen linjausten pohjalta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi nykyistä kuntajakolakia ja samalla lain nimike muutettaisiin sen sisältöä paremmin kuvaavaksi kuntarakennelaiksi. Lakiin lisättäisiin säännökset kuntien selvitysvelvollisuudesta, selvityspennoista ja niistä poikkeamisesta sekä muutettaisiin kuntien yhdistymisen taloudellista tukea koskevia säännöksiä. Lisäksi ehdotetaan kielilain muuttamista eräiltä osin.

Kuntarakenneuudistuksen ohella on valmisteltu jo pitkään toista merkittävää uudistusta; sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteiden ja toiminnan uudistusta. Sosiaali- ja terveystieteiden ministerityöryhmä on linjannut sosiaali-

Kunnanhallitus
Valtuusto

§ 50
§ 30

11.02.2013
25.02.2013

---

ja terveydenhuollon palvelurakennemuutoksen jatkoa 15.11.2012.

Kuntauudistus on kokonaisuus, johon sisältyvät kuntarakennelaki, kuntien valtionosuus- ja rahoitusjärjestelmän uudistus, kuntalain kokonaisuudistus, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaki, metropoliratkaisu ja kuntien tehtävien uusarviointi.

Valtiovarainministeriö pyytää jakelussa mainituilta tahoilta lausuntoa kuntarakennelakiluonnoksesta kirjeellään 22.11.2012. Lausunto tulisi antaa sähköpostitse 07.03.2013 mennessä valtiovarainministeriölle. Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa kuntarakennelakiluonnoksesta yleisesti sekä erityisesti lausumaan seuraavista kysymyksistä:

- selvitysvelvollisuudesta, selvitysperusteista (ml. poikkeusperusteista) ja selvitysvelvollisuuden sisällöstä
- esityksen sisältämistä määräajoista ja menettelyistä
- valtioneuvoston toimivallasta päättää kuntajaon muuttamisesta
- yhdistymisavustuksien ehdoista ja määrästä
- sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien turvaamisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta koskevien linjausten mukaisesti.

Lausuntopyynnön jälkeen on valmistunut:

- sosiaali- ja terveystyöuudistuksen jatkotyön tueksi asetetun selvityshenkilötyöryhmän toimeksiantoa täydentävät linjaukset 13.12.2012, oheismateriaalina
- sosiaali- ja terveysministeriön asettaman palvelutyöryhmän loppuraportti 11.01.2013, joka on luettavissa osoitteessa: http://www.stm.fi/vireilla/kehittamisohjelmat_ja_hankkeet/palvelurakennemuudistus

Edellä mainitun oheismateriaalin lisäksi toimitetaan muuna oheismateriaalina:

- kuntauudistuksen eteneminen, kaavio
- kuntarakennelakiluonnos
- sosiaali- ja terveystyöpoliittisen ministerityöryhmän esitys sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta koskeviksi linjauksiksi 15.11.2012
- julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen kokonaisuus, kaavio

Ehdotus:

Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle, että se antaa valtiovarainministeriölle seuraavan lausunnon kuntarakennelakiluonnoksesta:

"YLEISTÄ

PARAS - hankkeessa jätettiin erikoissairaanhoidon järjestely toissijaiseksi, mikä osaltaan jätti hankkeen puolitiehen. Hanketta

Kunnanhallitus
Valtuusto

§ 50
§ 30

11.02.2013
25.02.2013

---

vaivasi myös vaatimusten epäselvyys ja väljyys. Uuden hallituksen kuntarakennehanketta taas viedään eteenpäin tietämättä sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteiden kehittymisestä. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaki ja kuntarakennelaki tulisi ehdottomasti laatia samanaikaisesti mukaan lukien tekeillä oleva kuntalaki ja valtiosuuslainsäädännön uudistus. Nämä muodostavat kunnallisten palveluiden kokonaisuuden eikä yhtä osaa voida arvioida tietämättä toisesta. Kuntien tulee antaa lausunnot kuntarakennelakiluonnoksesta, vaikka sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetyöryhmän työtä jatkavien selvityshenkilöiden työ on kesken ja näin ollen sosiaali- ja terveydenhuollon linjaukset eivät ole valmiit. Lausunnot joudutaan siis antamaan vaillinaisin tiedoin koskien kuntien kaikkein merkittävimpiä palveluita ja rakenteita.

Hankkeen aikataulut ovat myös liian kireitä. Kuntajaon muuttamisen edellytyksiä koskeva alueellinen selvitys tulisi erottaa varsinaisen yhdistymisselvityksen laatimisesta. Lakiluonnoksen 4b §:n mukaisen selvityksen jälkeen kunnilla tulisi olla aikaa kuntakohtaiseen pohdintaan ja päätöksen tekemiseen koskien mahdolliseen lopullisempaan yhdistymisselvitykseen osallistumista.

Lakiluonnoksessa sekä SOTE - linjauksissa on liian paljon määrittelemättömiä käsitteitä. "Riittävä" - sanaa käytetään ilman selkeää ilmaisua siitä, mitä sillä tarkoitetaan (mm. riittävä kantokyky, riittävä oma palvelutuotanto jne.).

Kuntarakennelaissa on oma minimiväestöpohjansa, jonka takia SOTE - uudistuksessa 20 000 asukkaan kunta voi itse järjestää "joitakin" palveluita. Tämä saattaa sekoittaa ns. laajan perustason SOTE - alueen ja peruskunnan tehtäviä ja vastuita. Ns. laaja perustaso on uusi käsite ja sen sekä erikoissairaanhoidon palveluiden järjestäminen ja tuottaminen kokonaisuutena on epäselvästi kuvattu ja ns. laajan perustason tehtäväkenttä on epäselvä. Selvityshenkilöiden toimeksiantoa täydentävissä linjauksissa 13.12.2012 on enemmän kysymyksiä kuin vastauksia. Herääkin kysymys siitä, päästäisiinkö nykyistä alue- ja keskussairaalamverkostoa ja sairaanhoitopiirejä yhdistämällä ja niiden työnjakoa kehittämällä samaan tulokseen kuin mitä nyt varsin epäselvien linjausten myötä haetaan. Edellisen perusteella kuntien on vaikea antaa lausuntoa ja suunnitella kuntarakenteiden muutoksia tietämättä SOTE - kokonaisuuden linjauksia.

Sosiaalipalvelut halutaan integroida terveydenhuoltoon ja monin osin se onkin tärkeää, mutta tärkeämpää on saada ensi vaiheessa perusterveydenhoito ja erikoissairaanhoido portaattomasti integroiduksi.

Vahvan peruskunnan katsotaan muodostuvan pääosin väestöpohjaa kasvattamalla ja rakenteita muuttamalla. On todettava, että useat suuret ja keskikokoiset kaupungit ovat varsin velkaantuneita ja

heikossa taloudellisessa kunnossa. Toisaalta on useita taloudellisesti vahvoja pieniä kuntia, jotka osaavat toimia "ketterästi" yhteistyöverkostoja hyväksi käyttämällä.

Kuntien toimintaedellytyksissä on väestöpohjan ohella kyse varsin monitahoisista seikoista kuten:

- mitkä ovat kuntien perustehtävät
- kuntien ja valtion suhteesta ja työnjaosta
- kansalaisen omasta vastuusta
- kuntien taidosta tunnistaa ja ohjata prosesseja
- kuntien kustannustietoisuuden kasvattamisesta tuotteistusta ja palveluiden hinnoittelua kehittämällä
- kuntien palvelumaksujen korottamisesta
- kuntien yhteistyötaitoista jne.

Väestöpohjan ja rakenteiden ohella tulisi paneutua myös edellä esitetyn kaltaisiin selvityksiin.

ERITYISKYSYMYKSET

1) Joroisten kunta hyväksyy asetetun selvitysvelvollisuuden edellyttäen, että selvitys kuntajaon muuttamisen edellytyksistä (4b §) erotetaan aikataulullisesti yhdistymisesityksestä (4g §).

Palveluperusteen osalta Joroisten kunta katsoo, että mikäli yli 20 000 asukkaan kunta voi itse järjestää "joitakin" peruspalveluja, voi syntyä kolmas palveluporras ja ns. SOTE - alueen sisäinen työnjako ja vastuu sekoittuvat.

Selvitysvelvollisuuden tulisi koskea myös kuntien taseissa olevia pääomia ja pääomien tuottoja sekä niiden käyttämistä mahdolliseen uuteen kuntaan liittyneen kunnan palveluiden ja infrastruktuurin rahoittamiseen.

2) Määräaikojen suhteen ilmoituksen tekeminen siitä, minkä kuntien kanssa yhdistymiselvitystä tehdään on aikataulullisesti riittävä (4g § 2 mom.)

Sen sijaan luonnoksessa esitetyt muut määräajat ovat aivan liian kireitä ja vaikeita toteuttaa, varsinkin, kun SOTE - linjaukset ovat keskeneräiset.

Kuntajaon muuttamisen edellytykset tulisi selvittää 31.12.2014 mennessä ja varsinainen mahdollinen yhdistymisesitys tulisi jättää 31.12.2015 mennessä.

3) Joroisten kunnalla ei ole huomauttamista yhdistymisavustuksen ehdoista ja määrästä muuta kuin siltä osin, että varsinainen yhdistymisesitys tulisi jättää 31.12.2015 mennessä.

4) Joroisten kunnan kannanotto sosiaali- ja terveydenhuollon linjauksiin selviää jo osin edellä mainitusta. Kunta haluaa korostaa seuraavia asioita:

- olisi vielä arvioitava, päästäänkö alue- ja keskussairaalaverkostoa sekä sairaanhoitopiirejä yhdistämällä ja työnjakoa kehittämällä samaan tulokseen
- SOTE - palvelurakenteen lopulliset linjaukset tulee olla valmiit

Kunnanhallitus	§ 50	11.02.2013
Valtuusto	§ 30	25.02.2013

---

ennen kuntajaon muutosselvityksiä
- yli 20 000 asukkaan kunnan ja ns. laajan perustason SOTE - alueen vastuut ja työnjako olisi lakiluonnoksessa selvitettävä paremmin
- ns. laajan perustason ja erikoissairaanhoidon tehtäväjako on selvitettävä
- sosiaalihuollon ja terveydenhuollon integroiminen on tehtävä toisessa vaiheessa perusterveydenhoidon ja erikoissairaanhoidon integroinnin jälkeen"

Päätös:
Hyväksyttiin.

Valtuusto § 30

Päätös:
Hyväksyttiin siten muutettuna, että kohta

ERITYISKYSYMYKSET (kappale 3) kuuluu seuraavasti:

Selvitysvelvollisuuden tulisi koskea myös kuntien taseissa olevia pääomia ja pääomien tuottoja sekä niiden käyttämistä mahdolliseen uuteen kuntaan liittyneen alkuperäiskunnan palveluiden ja infrastruktuurin rahoittamiseen.

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa:

Joroisissa 4.3.2013

Pöytäkirjanpitäjä Marjatta Savolainen

Jakelu Valtiovarainministeriö